

УДК 61:37;615.1:37

© КОЛЕКТИВ АВТОРІВ, 2014

Г.Н. Липкан, А.Г.Лунева, Е.А.Олейник

МЕТОДИЧЕСКИЕ ПОДХОДЫ В ПРЕПОДАВАНИИ КЛАССИФИКАЦИЙ ОСТРЫХ ЛЕЙКЕМИЙ ПО УЧЕБНЫМ ПРОГРАММАМ ЦИКЛОВ СПЕЦИА- ЛИЗАЦИИ ПО КЛИНИЧЕСКОЙ ЛАБОРАТОРНОЙ ДИАГНОСТИКЕ

Национальная медицинская академия последипломного образования имени П.Л.Шупика

Вступление. Изложение классификаций острых лейкозиев (ОЛ) курсантам циклов специализации требует особев педагогических подходов с учётом диагностических возможностей лабораторий лечебных учреждений.

Цель. Обратить внимание врачей-лаборантов циклов специализации на особенности использования и уровень диагностики ОЛ, приведенных в различных классификациях ФАБ (предложенных и распространенных во Франции, Америке, Британии) и ВОЗ (предложенных Всемирной Организацией здравоохранения).

Материалы и методы. На кафедре клинической лабораторной диагностики при проведении циклов специализации используется перечень методических подходов для конкретизации возможностей врачей – лаборантов в диагностике острых лейкозиев.

Результаты. Повышение уровня подготовки врачей-лаборантов циклов специализации по клинической лабораторной диагностике.

Выводы. Ранняя диагностика ОЛ на различных уровнях, с учётом осознанных возможностей врачей-лаборантов, позволит предотвратить нежелательные диагностические ошибки и назначить своевременное лечение.

Ключевые слова: острые лейкозиев (ОЛ), классификации, возможности, диагностика, педагогические вопросы, уровень оценки.

ВСТУПЛЕНИЕ

Среди классификаций ОЛ наибольшее признание имеют ФАБ-овская - франко-америке-британской группы и ВОЗ-овская - Всемирной Организации Здравоохранения [1,2,3]. Классификация ФАБ несколько сложнее, потому что для диагностики выделяется рассмотрение трёх вариантов бластных клеток. В практических лабораториях даже рассмотрение бластных клеток схемы нормального кроветворения – непростой вопрос [3, 4]

В соответствии с современными представлениями о разделении кроветворения на миелоидное и лимфоидное на уровне класса полипотентных клеток - предшественниц все формы ОЛ делят на две большие группы.

Морфоцитохимическая классификация ВОЗ включает в себя следующие основные формы ОЛ: 1) миелобластная, 2) промиелоцитарная, 3) миеломнобластная, 4) монобластная, 5) эритромиелоз, 6) мегакариобластная, 7) недифференцируемая ОЛ, 8) лимфобластная, 9) плазмобластная.

Цитохимические признаки бластных клеток могут быть использованы не только при выделении различных форм ОЛ. Они помогают в дифференциальной диагностике ОЛ с: - бластным кризом хронической миелолейкемии, - гипопластической анемии, - метастазов рака и злокачественных лимфом в костный мозг, - лейкомоидных реакций [1 - 3].

При ОЛ приостанавливается созревание элементов белой крови на уровне 4-го класса кроветворения - миело- или лимфобластов. Причины такой приостановки дальнейшей дифференцировки клеток пока изучены недостаточно. Быстрее всего происходит поломка в хромосомном аппарате (под воздействием радиации, вирусов и т.д.). Это приводит к тому, что клетка неспособна к дальнейшему росту, развитию и дифференцировке.

Диагноз чаще ставят по картине периферической крови или по миелограмме, получаемой после стеральной пункции или после трепанобиопсии.

При остром начале заболевания период диагностических колебаний не превышает 2-3- недель. При медленном развитии начальных симптомов ОЛ отрезок времени от появления первичных признаков заболевания до диагностики ОЛ удлинняется до 3-6 недель. При "типичных случаях" ОЛ можно отметить характерные для него гематологические признаки: 1) наличие в периферической крови не менее 5 % бластных клеток, 2) лейкоэмическое "зияние", 3) снижение количества эритроцитов, 4) снижение количества гемоглобина, 5) тромбоцитопения, 6) количество лейкоцитов - в норме, резко выраженный, нарастающий лейкоцитоз, или наоборот - лейкопения.

Появление бластов в крови сопровождается уменьшением гранулоцитов, лимфоцитов, моноцитов. В небольшом количестве в крови могут встречаться промиелоциты, миелоциты. Бластные клетки не всегда поддаются морфологической расшифровке, поэтому необходимо цитохимическое подтверждение.

В общем классификация ВОЗ более близко стоит к практическому здравоохранению и диагностическому процессу, а классификация ФАБ в наших условиях играет более познавательный характер, но может быть более широко использована при наличии достаточного обеспечения лабораторной службы, которое есть за рубежом. Особенности педагогического процесса при изложении классификации и диагностики ОЛ первому звену подготовки курсантов – специализации информируют врачей - лаборантов о необходимости четких представлений о диагностических возможностях лабораторной службы.

Литература

1. Гайдукова С.М., Виговська Я.І., Третьак Н.М. та ін. Гематологія і трансфузіологія: підручник. Під ред. Гайдукової С.М.- К.: Три крапки, 2001. – 756 с.
2. Глузман Д.Ф., Абраменко І.В., Склярєнко Л.М. і др. Диагностика лейкозов (Атлас і практичне керівництво). – К.:Морион, 2000.–224 с.
3. Липкан Г.Н. Избранные лекции по клинической лабораторной диагностике (клиническая цитология). – К.: КМАПО им. П.Л. Шупика, 2005.– Том I. - 256 с
4. Липкан Г.Н. Избранные лекции по клинической лабораторной диагностике (клиническая цитология). – К.: КМАПО им. П.Л.Шупика, 2005. - Том II. – 252 с.

Г.М. Ліпкан, Г.Г.Луньова, О.А.Олійник

**Методичні підходи у викладанні класифікацій гострих лейкемій
за учбовими програмами циклів спеціалізації з клінічної
лабораторної діагностики**

**Національна медична академія післядипломної
освіти імені П.Л.Шупика**

Вступ. Викладання класифікацій гострих лейкемій (ГЛ) курсантам циклів спеціалізації пов'язане з особливими педагогічними підходами з врахуванням діагностичних можливостей лабораторій лікувальних закладів.

Мета. Звернути увагу лікарів – лаборантів циклів спеціалізації на особливості застосування і рівня діагностики ГЛ, наведених у різних класифікаціях ФАБ (розроблених і розповсюджених у Франції, Америці та Британії) і запропонованих ВООЗ (Всесвітньою Організацією Охорони Здоров'я).

Матеріали і методи. На кафедрі клінічної лабораторної діагностики при проведенні циклів спеціалізації застосовується перелік методичних та педагогічних підходів з метою конкретизації можливостей лікарів – лаборантів у діагностиці гострих лейкемій.

Результати. Підвищення рівня підготовки лікарів – лаборантів циклів спеціалізації з клінічної лабораторної діагностики.

Висновки. Рання діагностика ГЛ на різних рівнях, з врахуванням можливостей лікарів – лаборантів, дозволить попередити небажані діагностичні помилки і призначити лікування.

Ключові слова: гострі лейкемії (ГЛ), класифікація, можливості, діагностика, педагогічні питання, рівень оцінки.

G. N. Lipkan, G. G. Lunova, O. A. Oliynyk

**Methodical Approaches to Teaching Acute Leukemia
Classification According to the Clinical Laboratory Diagnostics
Specialization Courses Curricula**

Shupyk National Medical Academy of Postgraduate Education

Introduction. Teaching acute leukemia classification to the trainees of specialization courses is associated with special pedagogical approaches to the diagnostic possibilities of clinical laboratories.

Objective. To pay the attention of physicians-laboratory workers of the specialization courses to the administration details and diagnostic level of acute leukemia presented in different FAB classifications and proposed by WHO.

Materials and methods. When holding the specialization courses the staff members of the Department of Clinical Laboratory Diagnosis apply the series of methodical and pedagogical approaches to specifying the possibilities of the physicians-laboratory workers in diagnosing acute leukemia.

Results. To improve the professional skills of the physicians-laboratory workers of the clinical laboratory diagnosis specialization courses.

Conclusions. Early diagnosis of acute leukemia on the different levels, taking into account the possibilities of the physicians-laboratory workers enables to prevent undesirable diagnostic mistakes and prescribe treatment.

Key words: acute leukemia, classification, possibilities, diagnosis, pedagogical questions, estimation level.

Відомості про авторів:

Ліпкан Георгій Миколайович – д.мед.н., професор кафедри лабораторної діагностики НМАПО імені П.Л.Шупика. Адреса: Київ, вул. Відпочинку, 11, тел.: (044) 409 – 20 – 75.

Луньова Ганна Геннадіївна – д.мед.н., професор, зав. кафедри лабораторної діагностики НМАПО імені П.Л.Шупика. Адреса: Київ, вул. Відпочинку, 11, тел.: (044) 409 – 20 – 75.

Олійник Олена Анатоліївна – к.мед.н., доцент кафедри лабораторної діагностики НМАПО імені П.Л.Шупика. Адреса: Київ, вул. Відпочинку, 11, тел.: (044) 409 – 20 – 75.

УДК 61:37;615.1:37

© КОЛЕКТИВ АВТОРІВ, 2014

***Г.Г.Луньова, Т.Т.Федорова, Л.І.Погоріла,
О.П.Завадецька, О.А.Олійник***

**МОЖЛИВОСТІ ПОКРАЩЕННЯ ПІДГОТОВКИ
ЛІКАРІВ-ІНТЕРНІВ ЗА СПЕЦІАЛЬНІСТЮ
«ЛАБОРАТОРНА ДІАГНОСТИКА»**

**Національна медична академія післядипломної
освіти імені П.Л. Шупика**

Вступ. Введення в Україні резидентури за спеціальністю «Лабораторна діагностика», яка вважається найвищим ступенем медичної освіти та готує висококваліфікованих спеціалістів, є дуже актуальною справою сьогодення. Для досягнення цієї мети необхідно знайти нові засоби та прийоми навчання в інтернатурі, які дозволять підняти рівень підготовки лікарів-інтернів за спеціальністю «Лабораторна діагностика» на новий рівень.

Мета. Підготовка кваліфікованих спеціалістів до активної самостійної роботи, формування клінічного мислення та отримання практичних навичок за спеціальністю.

Результати. Були розглянуті шляхи підвищення якості практичної підготовки лікарів-інтернів за спеціальністю «Лабораторна діагностика».

Висновки. В результаті проведених заходів після детального обговорення проблеми щодо підготовки лікарів-інтернів були запропоновані зміни в структурі підготовки лікарів-інтернів та розроблені рекомендації для поліпшення співпраці між керівниками на базах стажування та кафедрою клінічної лабораторної діагностики.

Ключові слова: інтернатура, клінічна лабораторна діагностика.